

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДІАГРАМОТНІСТЬ»

Для усіх ОПІ спеціальностей

1. Загальна інформація про викладачів

ВЯЛКОВА Ірина Олександрівна, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій.

E-mail: i.vjalkova@mdu.in.ua

2. Назва – «Медіаграмотність». **Код дисципліни** – ВКЗП 2.1.2. **Кількість кредитів** – 3

3. Місце та час проведення – 2 навчальний семестр відповідно до розкладу.

4. Пререквізити навчальної дисципліни

«Інформаційна аналітика» (розуміння процесу обробки даних), «Професії комунікаційного циклу» (основи роботи спічрайтера, прес-секретаря, спіндоктора та ін.). «Міжкультурний діалог та глобальні комунікації» (розуміння важливості діалогу культурно відмінних людських груп і спільнот, націленого на взаєморозуміння та попередження конфліктів; подолання стереотипів, упереджень на рівні масової свідомості). «Риторика» (використання необхідних способів переконання та впливу на аудиторію, навички прогнозування ефекту від промови, тексту, висловлювання чи окремого слова).

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Медіаграмотність» забезпечує розуміння сучасних інформаційних процесів на основі аудіовізуальної грамотності, принципів функціонування медіа, вивчення механізмів впливу мас-медіа на свідомість та підсвідомість медіаспоживачів, усвідомлення наслідків впливу різних видів медіа на психіку особистості та суспільства в цілому.

5.2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Медіаграмотність»: забезпечення розуміння сучасних інформаційних умов на основі аудіовізуальної грамотності, принципів функціонування медіа, вивчення механізмів впливу мас-медіа на свідомість та підсвідомість медіаспоживачів, усвідомлення наслідків впливу різних видів медіа на психіку особистості та суспільства в цілому; підготовка студентів до передачі цих знань невідповідній аудиторії.

Завдання: вироблення навичок розпізнавання маніпулятивної інформації в медіа; розкриття дидактичних, психолого-педагогічних і методичних аспектів застосування медіа в навчанні і вихованні; вивчення впливу різних медіазасобів на суспільство, можливих наслідків та засобів нейтралізації їх негативного впливу.

5.3 Зміст навчальної дисципліни та результати навчання

N	Семестр/ Кількість годин на тиждень	Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	Форми навчання, кількість годин	Завдання для СРС
---	--	---	--	------------------

	II семестр 3 кредити, 2 год. на тиждень	Медіаграмотність. Доцент Вялкова І.О.	30 аудиторних годин	60 годин СРС
1		Предмет, мета і завдання медіаграмотності. Основні етапи розвитку медіаграмотності в світі і перспективи її розвитку.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (1 год.), СРС (10 год.)	Термінологічний словник. Презентація «Розвиток медіаграмотності в країні (на вибір)»
2		Теорії медіаосвіти.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (1 год.), СРС (2 год.)	Презентація «Теорії медіаосвіти»
3		Медіаосвітні технології. Медіадидактика. Методика проведення медіаосвітніх занять.	Лекція (2 год.), практичне заняття (4 год.), СРС (10 год.)	Розгорнутий план проведення заходу з формування навичок медіаграмотності.
4		Сучасна екранна культура та аудіовізуальна грамотність.	Лекція (2 год.), практичне заняття (2 год.), СРС (10 год.)	Аналіз медіатекстів (за схемою).
5		Нові медіа у світлі сучасних процесів в журналістиці.	Лекція (2 год.), практичне заняття (2 год.), СРС (10 год.)	Аналіз медіатекстів (за схемою).
6		Медіаграмотність як засіб розвитку критичного мислення. Медіакритика.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), СРС (4 год.)	Доповідь про становлення та сучасний стан медіакритики в окремій країні (за вибором). Доповідь про відомого мадіакритика (за вибором).
7		Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа.	Лекція (2 год.), практичне заняття (2 год.), СРС (10 год.)	Збірка вправ, спрямованих на формування медіаграмотності.

8		Журналістські стандарти та медіаграмотність.	Практичне заняття (2 год.), СРС (4 год.)	Презентація порушення стандартів».	«Приклади журналістських
---	--	--	--	------------------------------------	--------------------------

Результати навчання:

Після успішного закінчення курсу студенти зможуть:

Продемонструвати знання: етичних та професійних стандартів, методологічних аспектів медіаграмотності і основ аудіовізуальної грамотності; принципів маніпулювання свідомістю споживачів аудіовізуальної інформації; дидактичний і виховний потенціал медіа; правил культури спілкування в інформаційному суспільстві та методів захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації; засобів формування медіаграмотності у аудиторії.

Продемонструвати навички та компетентності:

- виявляти маніпулятивний контент медіа; розпізнавати гіперболізовані ознаки медіаповідомлень та пояснювати мету їх демонстрування;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;
- здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації; розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати й оцінювати медіаповідомлення;
- поєднувати традиційні методи навчання з мультимедійними засобами подачі інформації, засобами масової інформації;
- самостійно створювати медіапроекти;
- використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології;
- вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію;
- передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції;
- створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення;
- використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

4.5. Список основної та додаткової літератури.

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / Іванов В., Волошенко О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – 58 с.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенко; За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2013. — 352 с.
3. Федоров А. В. Медиакомпетентность личности: от терминологии к показателям [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://psyfactor.org/lib/fedorov14.htm>
4. Федоров А.В. Медиаобразование и медиаграмотность: учебное пособие для ВУЗов. - Таганрог: Изд-во Кучма, 2004. 340 с.
5. Федоров А.В. Медиаобразование: история, теория и методика. – Ростов: ЦВВР, 2001. - 708 с.
6. Федоров А.В., Новикова А.А. Медиаобразование в ведущих странах Запада. - Таганрог: Кучма, 2005. – 270 с.

7. Академія української преси у форварді медіа освіти [Електронний ресурс]. – Проект «У-Медіа». – Режим доступу: <http://umedia.kiev.ua/meda-demokratya/meda-gramotnst/409-akademya-ukrayinskoyi-presi-u-forward-meda-osvti.html>
8. Винтерхофф-Шпурк П. Медиапсихологія: основні принципи / Winterhoff-Spurk P. Переклад з німецького: Medienpsychologie / П. Винтерхофф-Шпурк - Харків: Гуманіт. Центр, 2007. – 286 с.
9. Висоцька О.Є. Від теорії інформаційного суспільства до медіаосвіти: соціальні передумови та основний зміст [Електронний ресурс] // Інформація з архіву веб-сайта Дніпропетровської ОДА. – Режим доступу: <http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/archive/C90EFAC420AE7B7FC225796400648827?opendocument>
10. Гвоздев В. Проблеми критичного оцінювання масової інформації аудиторією ЗМІ [Електронний ресурс] // Журналістика, філологія та медіаосвіта: збірник наукових доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (14-15 травня 2009). – Т1. – Полтава, 2009. – С. 66-69. – Режим доступу: <http://uchebilka.ru/kultura/5312/index.html?page=12>
11. Гнатюк С. Сучасний розвиток Національного медіасередовища в Україні (аудіовізуальні ЗМІ) [Електронний режим]. – Реж доступу: <http://www.niss.gov.ua>
12. Головченко Г.О. Розвиток медіаосвіти у США [Електронний ресурс]. – Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції. – Миколаїв, 2010. – С. 129-132. – Режим доступу: http://ubgd.lviv.ua/konferenc/kon_ikt/sekziya1/Golovchenko.pdf
13. Дорош. М. Любов Найдьонова «Щоб дитина грамотно споживала медіа, треба поставити її в позицію творця» (за матеріалами osvita.mediasapiens.ua) [Електронний ресурс] // Mediasapiens. - 2012-04-23. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/5624>
14. Жижина М.В. Основи медиапсихології: учебно-методическое пособие / Жижина М.В. – Саратов: ИЦ „Наука”, 2008. – 50 с.
15. Журналістика, філологія та медіаосвіта: збірник наукових доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (14-15 травня 2009). – Т1. – Полтава, 2009. – 430 с. – Режим доступу: <http://uchebilka.ru/kultura/5312/index.html>
16. Збірник матеріалів методологічного семінару «Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив» [Електронний ресурс]. – 3 квітня 2013 року. – Режим доступу: <http://www.ispp.org.ua/files/1369216397.pdf>
17. Ілляш І. Треба бути Давидом, щоб перемогти велетня [Електронний ресурс] // Голос України. – № 101. – 1 червня 2013 р. Режим доступу: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/192/
18. Казаков Ю.М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів / Казаков Ю.М. Автореф. ... канд. педаг. наук за спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Луганськ, 2007. – 21 с.
19. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О.Т.Баришполець, Л.А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, О.Є.Голубєва, В.В.Різун та ін.; За ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
20. Медіаосвіта як складова загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dal15.klasna.com/ru/site/mediaosvita-yak-skladova-.html>
21. Мороз Т. Медіаосвіта в Україні: досвід зарубіжних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iprobuk.cv.ua/images/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7_31.pdf
22. Ничик Л.А. Проблема національного виховання в українському журналістичному знанстві <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1679>

23. Онкович Г.В. Медіа-освіта в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/nvnu/filolog/2010_21/R4/Onkovich.pdf
24. Онкович Г.В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід / Онкович Г.В. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України: матеріали методологічного семінару. – К.: Педагогічна думка, 2009. – С. 206 – 217.
25. Федоров А.В. Медиаобразование будущих педагогов. - Таганрог: Кучма, 2005. – 314 с.
26. Федоров А.В. Медиаобразование в зарубежных странах. – Таганрог: Кучма, 2003. – 238 с.
27. Федоров А.В. Подготовка студентов педвузов к эстетическому воспитанию школьников на материале экранных искусств (кино, телевидение, видео). Учеб. пособие для вузов. - Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 1994. – 384 с.
28. Чемерис І. М. Формування професійної компетентності майбутніх журналістів засобами іншомовних періодичних видань / Чемерис І.М. Автореф. ... канд. педаг. наук за спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Київ, 2008. – 24 с.
29. Юрків В. Як навчитися фільтрувати інформацію медіа? [Електронний ресурс] // Урядовий кур'єр. – 20.09.2012. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/yak-navchitsiya-filtruvati-informaciyu-zmi/p/>
30. Потятиник Б. В. Патогенний текст у масовій комунікації: ідентифікація, типологія, нейтралізація : автореф. дис. ... докт. філол. наук / Б. Потятиник. - Київ. ун-т імені Тараса Шевченка. — К , 1996. — 31 с.
31. Потятиник Б. Медіа : ключі до розуміння : монограф. / Борис Потятиник. – Львів : ПАІС, 2004. – 298 с. – (Серія: Медіакритика).

5. Організація оцінювання

Форма контролю – залік, максимальна оцінка 100 балів (60 балів за підсумками роботи в семестрі, 40 балів – залік). За результатами навчання в семестрі оцінюються наступні роботи:

Вид роботи	Форма представлення	Кількість балів
Термінологічний словник.	Словник	5
Презентація «Розвиток медіаграмотності в країні (на вибір)»	Презентація	3
Презентація «Теорії медіаосвіти»	Презентація	3
Розгорнутий план проведення заходу з формування навичок медіаграмотності.	Звіт за проведенням заходом	15
Аналіз медіатекстів (за схемою).	Доповідь	5
Доповідь про становлення та сучасний стан медіакритики в окремій країні (за вибором).	Доповідь	3
Доповідь про відомого мадіакритика (за вибором).	Доповідь	3

Збірка вправ, спрямованих на формування медіаграмотності.	Збірка вправ	10
Презентація «Приклади порушення журналістських стандартів».	Презентація	3

Підсумкове оцінювання відбувається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ» (затв. наказом №332 від 26.11.2015 р.

Оцінку у **88-100 балів** здобувач вищої освіти отримує за глибокі знання навчального матеріалу; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

80-87 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

71-79 балів – за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

61-70 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач.

26- 49 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

0-25 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Для оцінювання знань студентів використовується шкала та оцінки ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).